Region Stockholm

REGIONFULLMÄKTIGE **INTERPELLATION**

Vänsterpartiet 2019 – 02 - 11

Interpellation av Jonas Lindberg om vårdplatsbristen

I kölvattnet av debatterna om akutsjukhusens underskott och varsel av vårdpersonal har det frekvent framförts argument som att ”pengarna måste följa med patienterna ut till den nära vården”, att ”akutsjukhusen nu bedriver mindre vård och har för mycket personal”.

I den antagna blågröna koalitionens budget för region Stockholm nämns inte vårdplatsbrist en enda gång. På vissa ställen nämns dock att verksamheter har utmaningar med kompetensförsörjningen. I den antagna verksamhetsplanen för HSN för 2020 tydliggörs att akutsjukhusen ska leverera 10 % mer vårdtillfällen och 4 % fler mottagningsbesök än 2019 – trots retoriken om att vården ska flyttas ut, att sjukhusen ska göra mindre och trots snävare sjukhusavtal med mindre pengar.

Våra akutsjukhus har konstant en beläggningsgrad på över 95 %, ibland över 100 %. Andelen överbeläggningar på NKS har mer än fördubblats på bara några år. Det är minst sagt motstridiga uppgifter, å ena sidan sägs det att vården har flyttats ut, å andra sidan är väntetiderna på akutmottagningarna längre och avdelningarna överfulla av patienter. Är det så enkelt som att säga att slutenvårdspatienter på ett akutsjukhus kan föras över till primärvården?

Johan Styrud, ordförande för Stockholms läkarförening säger i Svenska Dagbladet 30 december 2019 att ” Läget på akutmottagningarna i Stockholm är mycket ansträngt, och det råder en brist på vårdplatser”. Efter julen sade han även att ”Det har varit en skräcksituation under julen och mellandagarna” (https://www.svd.se/skracksituation-pa-akutmottagningarna/i/senaste)

Sverige är ett av de länder inom OECD som har lägst andel vårdplatser per 1000 invånare. Sverige ligger kring 2,2 - 2,7/ 1000 invånare i olika mätningar. Tyskland t.ex. har 4,8 vårdplatser per 1000 invånare. Många av de länder som har mindre ”sjukhustung” vård än Sverige har faktiskt fler slutenvårdsplatser än Sverige. Stockholm har i en del mätningar haft lägre än 2,0 vårdplatser per 1000 invånare.

Snävare sjukhusavtal och varsel sägs vara nödvändiga i vårdens omställning till en mer nära vård enligt den blågröna koalitionen. Men den ”satsning” som görs på primärvården uppgår bara till 1,5 % vilket får hård kritik från distriktsläkarföreningen och anses inte ens ta hem löneökningarna. Likaså råder fortsatt hårt resultatkrav på SLSO.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga ansvarigt regionråd:

1. Hur många vårdplatser per 1000 invånare finns idag i Stockholmsregionen?
2. Hur många vårdplatser på våra akutsjukhus är idag stängda p.g.a. personalbrist?
3. Anser sjukvårdsregionrådet att vi inte längre har något problem med brist på vårdplatser eftersom det sägs att sjukhusen har mindre att göra?
4. Är det regionrådets uppfattning att merparten av överbeläggningarna på akutsjukhusen utgörs av medicinskt färdigbehandlade patienter som borde kunna tas över av primärvården istället?
5. Innebär 1,5 % resursökning till primärvården en offensiv satsning på en förstärkt nära vård? Ger det primärvården bättre förutsättningar att klara av ett större uppdrag för fler sjukare patienter?

Jonas Lindberg (V)

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsregionråd
Anna Starbrink (L)

INTERPELLATIONSSVAR

2019-03-24 RS 2020-0156

Svar på interpellation 2020:2 av Jonas Lindberg (V) om vårdplatsbristen.

Frågor till ansvarigt landstingsråd:

1. Hur många vårdplatser per 1000 invånare finns idag i Stockholmsregionen?
2. Hur många vårdplatser på våra skutsjukhus är idag stängda p.g.a. personalbrist?
3. Anser sjukvårdsregionrådet att vi inte längre har några problem med brist på vårdplatser eftersom det sägs att sjukhusen har mindre att göra?
4. Är det regionrådets uppfattning att merparten av överbeläggningarna på akutsjukhusen utgörs av medicinskt färdigbehandlade patienter som borde kunna tas över av primärvården istället?
5. Innebär 1,5 % resursökning till primärvården en offensiv satsning på en förstärkt nära vård? Ger det primärvården bättre förutsättningar att klara av ett större uppdrag för fler sjukare patienter?

Som svar vill jag anföra följande:

Inledningsvis vill jag uttrycka min förståelse för den oro och frustration som medarbetare i vården kan känna just nu, när corona-viruset så kraftigt påverkar både vården och samhället i stort. Det är ett ansträngt läge i vården och situationen har naturligtvis blivit allt mer allvarlig senaste veckorna med anledning av covid-19. Sjukvårdens medarbetare gör fantastiska och viktiga insatser för att alla ska få den vård man behöver och från politiskt håll arbetar vi ständigt med att utveckla vården och på olika sätt avlasta akutsjukhusen.

Sedan flera år pågår en stor omställning av hälso- och sjukvården i Stockholms län i linje med den framtidsplan för hälso- och sjukvården (FHS) som antogs 2011. Det finns en bred politisk samsyn kring omställningen och såväl i utredningar som regeringen tillsatt som i deras senaste proposition om sjukvården slås det fast att det är i den här riktningen vården ska ställa om och i Stockholm har vi tack vare framtidsplanen kunnat ligga steget före.

Den övergripande ambitionen är att rätt vård ska ges på rätt vårdnivå. Det gäller all form av vård, både den akuta vården och den planerade vården. Många patienter kan få en snabbare och mer tillgänglig vård genom till exempel sjukvårdsrådgivning på telefon, på vårdcentralen och närakuten eller i den öppna specialistvården utanför sjukhusen. Det innebär i sin tur att akutsjukhusen och deras medarbetare kan fokusera på de patienter som verkligen behöver det moderna akutsjukhusets stora resurser, kompetens och kapacitet. Och att Karolinska universitetssjukhuset har fått ett mer högspecialiserat uppdrag för den mest avancerade vården.

Omställningen, som innebär att vård och patienter flyttas ut från akutsjukhusen närmre invånarna, måste också innebära att en del av resurserna flyttar med. Att vård flyttas ut från akutsjukhusen betyder således inte att den försvinner. I själva verket räcker våra gemensamma resurser till mer vård och fler vårdtillfällen utanför akutsjukhusen om den bedrivs på rätt nivå. Det bygger också på att personalen följer med när vårdtillfällen och medel flyttar. Antalet besök och vårdtillfällen bedöms minska vid samtliga akutsjukhus då fler åtgärder kan göras vid samma besökstillfälle och när vård som inte behöver sjukhusens resurser flyttar till öppenvården närmare invånarna.

Antalet vårdplatser varierar naturligtvis från dag till dag och beror på vilka vårdformer som räknas in. En ögonblicksbild från slutet av januari 2020 visar att regionen hade 3,27 vårdplatser per 1000 invånare. I den siffran ingår vårdplatserna på akutsjukhusen, geriatriken, sluten palliativ vård, rehabilitering, psykiatrisk slutenvård och avancerad sjukvård i hemmet. Därutöver finns även ett antal vårdplatser inom rehabilitering via avtal som tecknas av akutsjukhusen.

Det är svårt att bedöma exakt hur många vårdplatser som är stängda på grund av personalbrist. Enligt en samlad bedömning av chefläkarnärverket i regionen så behövs cirka 200 ytterligare vårdplatser på våra akutsjukhus för att nå en beläggningsgrad på cirka 95 %. En av huvudorsakerna till att det saknas vårdplatser är brist på personal och kompetens. Det är framför allt sjuksköterskor som saknas. Situationen i Region Stockholm är inte unik utan bristen på sjuksköterskor och vårdplatser finns i hela landet. Statistik från januari 2020 visar dessutom att överbeläggningarna var lägre i Region Stockholm jämfört med övriga landet.

Som politiker kan jag inte heller bedöma om merparten av överbeläggningarna på akutsjukhusen utgörs av medicinskt färdigbehandlade patienter som borde kunna tas om hand i primärvården. Däremot vet jag att akutsjukhusen ständigt arbetar med att förbättra utskrivningsprocessen internt genom att bland annat prova nya arbetssätt. Exempelvis genom fler utskrivningsronder på avdelningarna, som är bättre synkroniserade med variationer av inläggningsbehövande på akutmottagningen. Sedan mitten av november 2018 finns också en ny utskrivningsprocess inom Region Stockholm, utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Intentionen med lagen om utskrivningsprocessen är att patienter som är utskrivningsklara ska få möjlighet att bli utskrivna från slutenvården till kommunal omsorg så snart som möjligt.

I Budget 2020 förstärks ersättningen till husläkarverksamheterna med 1,5 procent. Vi hade gärna tillfört mer resurser, såsom vi har gjort under de senaste åren. Från 2017 till 2019 har resurserna från Region Stockholm till husläkarverksamheterna ökat med 16,5 procent i ersättningshöjningar och volymökningar. Ökningen har varit relativt konstant med 4,6 procent för 2017, 5,9 procent för 2018 och med en prognos på 5,1 procent för 2019. Vi är måna om att fortsätta satsa och utveckla primärvården i en tid med ansträngd ekonomi.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Anna Starbrink